

Лектор курсу

Контактна інформація лектора
(e-mail)

Сторінка курсу в
moodle.npu.edu.ua

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ГЕНДЕРНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ»

Ступінь вищої освіти – Бакалавр

Спеціальність – 053 Психологія

Освітня програма
«Психологічне консультування»,
«Соціальна та сімейна психологія»,
«Психосоматика та психологія здоров'я»,
«Політична психологія. Коучинг»

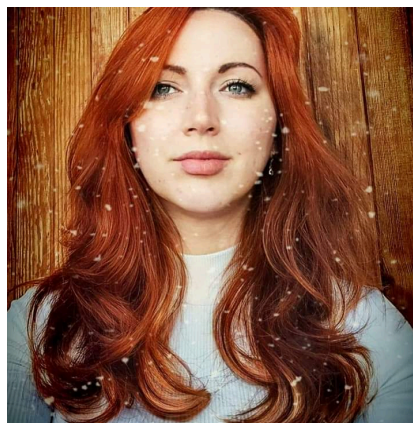
Рік навчання третій, семестр VI

Форма навчання денна (денна, заочна)

Кількість кредитів ЄКТС 3

Мова викладання українська

Праченко Олена Костянтинівна

o.k.prachenko@npu.edu.ua

<https://moodle.npu.edu.ua>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психологічні особливості гендерної толерантності на різних вікових; методи та засоби розвитку гендерної толерантності з метою

подолання напруженості та гармонізації міжстатевих взаємостосунків. При вивченні даної дисципліни розглядаються теоретичні підходи до поняття толерантності її видів та функцій, характеристики гендерної толерантності, як інтегральної якості особистості, аналізуються чинники та особливості її розвитку у представників різних статей, представляються види, методи та засоби психологічного впливу з метою відновлення, зміцнення та подальшого гармонійного розвитку міжстатевих взаємостосунків. Вона досліджує критерії та показники гендерної толерантності, методи діагностики, оцінки та самооцінки емоційної, поведінкової та когнітивної складової гендерної толерантності особистості на різних вікових етапах.

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна тісно пов'язана із загальною, соціальною, віковою психологією, психологією розвитку та педагогічною психологією, з гендерною психологією, психологією статі, психодіагностикою, консультативною психологією та психокорекцією, основами психотерапії. Вона має розкрити майбутнім фахівцям-психологам специфіку гендерної толерантності та її ролі у розвитку гармонійних міжстатевих взаємостосунків на різних вікових етапах та застосування різноманітних методів психологічного впливу як засобу збереження та зміцнення міжстатевих взаємостосунків.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи гендерної толерантності» полягає у розкритті сутності загально-теоретичних основ і організаційних засад психології толерантності, ознайомлення з основними принципами та методами розвитку гендерної толерантності; оволодіння практичними навичками, діагностичної, психотерапевтичної та психокорекційної роботи при вирішенні питань інтолерантності особистості та статевої дискримінації; набуття належної психотерапевтичної, психокорекційної ерудиції і вироблення базових умінь та навичок; формування професійної психологічної культури і етики.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Основи гендерної толерантності» є становлення професійного мислення психолога щодо вирішення практичних завдань з розвитку гендерної толерантності у осіб різного віку та статі, а саме: ознайомлення з основними теоретичними підходами до проблеми гендерної толерантності, що лежать в основі технік психологічного впливу на її розвиток; активізація особистісного та творчого потенціалу майбутнього фахівця.

У процесі створення програми курсу були сформовані його основні питання та **завдання:**

1. Ознайомити студентів з базовими теоретичними положеннями гендерної толерантності.
2. Сприяти усвідомленню студентами про особливості міжособистісної та міжстатевої взаємодії у різних вікових групах.
3. Сприяти усвідомленню важливості гендерної толерантності у побудові соціальних зв'язків, у професійному становленні студентів.
4. Сформувати у студентів знання про особливості гендерної толерантності у представників різних статей, гендерної, етнічної та соціальної приналежності, у тому числі необхідність набуття навичок ефективного вирішення проблем міжособистісних взаємодій, обробки когнітивної інформації з опорою на поведінку та вчинок.
5. Навчити студентів практично використовувати базові знання, вміння і навички побудови психодіагностичної, психокорекційної роботи з представниками різних вікових груп, а саме: вдалий підбір та використання сучасних діагностичних методів та методик, розповсюджених та актуальних технік, ігор, відеоматеріалів для розвитку гендерної толерантності у особистості

6. Активізувати у студентів мотиви професійного зростання, самоактуалізації та самовдосконалення.
7. Навчити студентів самостійно опрацьовувати необхідну літературу.

Основні програмні результати навчання.

Знати:

- ✓ зміст основних понять і концепцій психосоціального розвитку особистостей різного віку;
- ✓ предмет, мету та завдання гендерної толерантності, специфіку її розвитку та вияву;
- ✓ особливості міжособистісної взаємодії психолога і клієнта;
- ✓ важливість соціальних зв'язків у розвитку гендерної толерантності особистості;
- ✓ особливості психокорекційної роботи з представниками різних вікових груп;
- ✓ основні форми та методи психодіагностичної, психокорекційної роботи: індивідуальна, групова;
- ✓ основні механізми впливу під час психокорекційної та профілактичної роботи;
- ✓ найбільш сучасні та розповсюджені техніки психодіагностичної, психокорекційної роботи з представниками різних вікових та гендерних груп;
- ✓ розуміти зміст, межі та принципи застосування відповідного виду і методу психодіагностичної, психокорекційної роботи, компенсаторні можливості розвивальних психотехнік, логіку кожного процесу, обґрунтованість і доцільність застосування певних технік.

Вміти:

- ✓ використовувати теоретичні знання на практиці, володіти вміннями та навичками побудови кваліфікованої взаємодії з клієнтами у майбутній професійній діяльності;
- ✓ розпізнавати ступінь готовності клієнта до взаємодії;
- ✓ визначати стратегію психокорекційного впливу;
- ✓ синтезувати методи, процедури і психотехніки, запозичені з різних шкіл задля досягнення бажаного результату, адекватну психологічній проблемі стратегію психодіагностичної, психокорекційної роботи;
- ✓ використовувати принцип раціональності у побудові психодіагностичної, психокорекційної роботи (системність, послідовність, доступність);
- ✓ надавати психологічну підтримку у забезпеченні сталих та гармонійних взаємостосунків між представниками різних статей, віку, гендерної приналежності тощо;
- ✓ допомагати у розвитку навичок самостійного вирішення проблем та впевненості;

СТРУКТУРА КУРСУ «Основи гендерної толерантності»

Теми змістових модулів	Кількість годин (денна форма навчання)	Ба-л и	Ф о р м и р о б о т и	1.Робота з першоджерелами. 2. Практичні завдання .3. Творчі завдання. 4.Усне та письмове опитування. 5.Доповіді, дискусії. 6. Тести 7.Елементи тренінгу. 8.Мозковий штурм 9.Презентації результатів роботи. 10. Створення і захист портфоліо.	К о м п е т н о с т і	ІК. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психологічних наук, що передбачають застосування основних психологічних теорій, методів і характеристикуються комплексністю й невизначеністю умов. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.
Змістовий модуль 1. Сутність та специфіка гендерної толерантності						
Тема 1.1. Поняття толерантності у сучасній науковій літературі.	1 лекція	5				
	1 семінарське заняття					
Тема 1.2. Гендерна толерантність, сутність, складові та специфіка вияву.	2 лекції	5				
	1 семінарських заняття					
Тема 1.3. Статеві, соціальні та вікові відмінності у виявах гендерної толерантності.	2 лекції	5				
	2 семінарських заняття					
Тема 1.4. Методи психодіагностичного дослідження гендерної толерантності особистості.	1 лекція	5				
	1 семінарське заняття					
	2 практичних заняття					
Тема 1.5. Психокорекція гендерної толерантності особистості.	1 лекція	5				
	2 практичних заняття					
Тема 1.6. Соціальні та психолонічні чинники гендерної толерантності/інтолерантності особистості.	2 лекції	5				
	2 практичних заняття					
Самостійна робота студента (розробка портфоліо)		10				
Творче завдання (проведення)		10				
Модульна контрольна робота		10				
Разом:		60				
Залікова робота		40				
Підсумкова оцінка	100	100				

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад: лікарняний чи заява за підписом декана).
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Творчі завдання повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із завідувачем кафедри, деканом факультету).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Критерії оцінювання знань студентів

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних, семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, творчих і практичних завдань, модульну контрольну роботу. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних, семінарських заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності. У процесі перевірки знань використовується модульно-рейтингова система оцінювання. Результати навчальної діяльності оцінюються за 100- бальною шкалою.

"Відмінно" (90-100 балів) - виставляється студенту, якщо його відповідь на питання свідчить про глибокі, всебічні знання навчально-програмного матеріалу щодо наукових та практичних засад «Основи гендерної толерантності», основної й додаткової літератури, рекомендованої програмою дисципліни, який повно відповів на всі питання, а також показав здібності самостійно і творчо аналізувати та має сформовані компетентності й програмні результати навчання.

"Добре" (70-89 балів) - виставляється студенту, який при виконанні завдання з навчальної дисципліни «Основи гендерної толерантності» продемонстрував засвоєння навчально-програмного матеріалу. Оцінка "добре" виставляється студентам, які показали достатні здібності до самостійного мислення та має сформовані компетентності й програмні результати навчання, проте їх відповідь містила неточності, не мала чіткої логіки подання матеріалу, не визначається креативністю.

"Задовільно" (60-69 балів) - виставляється студенту, який, відповідаючи на питання, виявив знання основного програмного матеріалу щодо застосування основних засад дисципліни «Основи гендерної толерантності» у професійній діяльності психолога і в обсязі, який вимагає подальшого поглиблення знань для успішної роботи. Оцінка "задовільно" виставляється тим студентам, які допустили помилки (неточності) при відповіді на питання з навчальної дисципліни або мають потенційні можливості (резерви) для формування компетентностей під керівництвом викладача.

"Незадовільно" (0-60 балів) - виставляється студенту, який при відповіді на питання з навчальної дисципліни «Основи гендерної толерантності» допустив серйозні помилки, не показав знань з навчально-програмного матеріалу та не має сформованих компетентностей й програмних результатів навчання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

ОСНОВНІ Й ДОПОМІЖНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ КУРСУ

Основні:

1. Асмолов А. Г. Толерантность: от утопии – к реальности. На пути к толерантному сознанию. Москва: Смысл, 2000. 255 с.
2. Аронсо Э., Уилсон Т., Эйкерт Р. Социальная психология. Психологические законы поведения человека в социуме. Психологическая энциклопедия. Прайм-Евროзнак, 2004. 560 с.
3. Баева Л.В. Толерантность: идея, образы, персоналии[монография]. Астрахань: Издательский дом «Астраханский университет», 2009. 217 с.
4. Барандова Т.Л. Основы толерантности в гендерной перспективе. Толерантность: введение в понятие. Учебное пособие под ред. А.Ю.Сунгурова. СПб.: Изд-во Ютас, 2007. 345с.
5. Бем С. Линзы гендера: Трансформация взглядов на проблему неравенства полов (пер. с англ.). *Российская политическая энциклопедия*. М.: РОССПЭН, 2004. С. 33-36/
6. Бойко В.В. Коммуникативная толерантность в межличностных отношениях. *Обозрение психиатрии и медицинской психологии им. В.М. Бехтерева*, 1994. №1. С.13-21.
7. Бондырева С.К., Колесов Д.В. Толерантность (введение в проблему). Министерство образования Российской Федерации, Российская Академия образования. Моск. психолого-социальный ин-т. 2-е изд. М.: МПСИ; Воронеж: МОДЭК, 2011. 239с.
8. Брайдотті Р. Теорія статевої відмінності. *Антологія феміністичної філософії*. К.: Основи, 2006. С. 357-367.
9. Вихор С.Т. Гендерне виховання учнів старшого підліткового та раннього юнацького віку. Рукопис. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.07 – теорія і методика виховання. Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2006.
10. Воропаєва Т. С. Трансформація гендерної ідентичності в Україні. *Особистісні виміри становлення нової парадигми сучасної української освіти*. [колективна монографія] (за заг. ред. Т. І. Власової та Т. М. Талько). Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2010. С. 150-158
11. Кірющенко В. Л., Гарьковець С.О. До проблеми гендерної рівності в Україні. *Соціально-психологічний та філософський підхід до проблем сучасного*. Матеріали наук. конф. (8.02–01.03.2016). Сєвєродонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2016. С. 142–144.Р.
12. Клепцова Е. Ю. Психология и педагогика толерантности: учебное пособие для слушателей системы дополнительного профессионального педагогического образования. М.: Академический Проект, 2004. 176 с.

13. Кожухарь Г. С. Формы межличностной толерантности: критериальные признаки и особенности. *Психологический журнал*, 2008. Том 29. № 3. С. 30 – 40.
14. Кресін О.В. Міжетнічна толерантність. Педагогіка толерантності: *Громадський психолого-педагогічний журнал для освітян, батьків та юнацтва*, 2003. №4. С. 13-20
15. Кузьменко Р. І. Толерантність як основа спільної дії в бутті людини. *Вісник Національного авіаційного університету*. Філософія. Культурологія. Збірник наукових праць. Київ: НАУ, 2019. Вип. 1(№ 29). С. 93–98.

Додаткові:

1. Гриншпун И.Б. Понятие и содержательные характеристики толерантности: к вопросу о толерантности как психическом явлении. *Толерантное сознание и формирование толерантных отношений (теория и практика): сборник научно-методических статей*. М.: МПСИ; Воронеж: НПО «МОДЭК», 2002. С. 31-41.
2. Довгополова О. А. Принцип толерантности в контексте духовной культуры переходных эпох: дис.. канд. филос. наук: 09.00.03. Одеса, 1997. 167 с.
3. Загоруля Т.Б. Толерантность как социокультурный феномен. *Проблемы теории и истории культуры: исследования и материалы: сб. научн. трудов*. Оренбург, 2005. С.103-107.
4. Карпенко К. І. Природа і жінка: перспективи екофемінізму в Україні. Монографія. Харків: Крук, 2005. 320 с.
5. Клецина И. С. Гендерный подход в анализе процесса социализации в период дошкольного детства. *Психолог в детском саду*, 2012. № 1. С. 12–25
6. Костіна Т.О. Використання методу фільм-аналізу для розвитку гендерної компетентності студентів закладів вищої освіти. *Педагогічний процес: теорія і практика*. Серія: педагогіка 3(4). "Видавниче підприємство "ЕДЕЛЬВЕЙС", 2019. С.66-67.
7. Лекторский В.А. О толерантности, плюрализме и критицизме. *Философия, наука, цивилизация* (под ред. В.В. Кзютинского). М.: Эдиториал УРСС, 1999. С.284 -292.
8. Лошакова Ю.П. Гендерное неравенство региональные особенности и глобальные тенденции. *Социологические исследования*, 2013 - №5. С.134-137.
9. Магдюк Л.Б. Забезпечення рівного доступу чоловіків і жінок до працевлаштування за гендерно-обмеженими спеціальностями. *Журнал «Маркетинг в Україні»*, 2010 р. № 4 (62). С. 35 – 40. ISSN 1606_3732.
10. Мазан Р.С. Толерантність без кордонів і меж. *Наукові праці Миколаївського державного гуманітарного університету ім. Петра Могили*. Політичні науки, 2002. Вип. 31(44). С. 96-103.
11. Мириманова М.С. Толерантность как проблема воспитания. *Развитие личности*, 2002. № 2. С. 104–116.
12. Мотуз Т. В. Гендерна толерантність: соціально-педагогічний аспект. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2015. № 8 (52). С.124-128.
13. Мудрик А.В. О полоролевом (гендерном) подходе в социальном воспитании. *Воспитательная работа в школе*, 2003. №5. С. 15-20.

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.voppsy.ru/all25.htm> - Журнал «Вопросы психологии»
2. <http://www.koob.ru> - електронне сховище психологічних книг
3. <http://pidruchniki.ws> - книги різних галузей
4. <http://darwin-library.com/library.html> - навчальна література
5. <http://psylib.ukrweb.net/books/index.htm> - психологічна електронна бібліотека
6. http://www.naiu.kiev.ua/nnipp/files/Kafedri/Kppd/nav_prog/NP-7.Vstup.doc
7. <http://ussf.kiev.ua/>
8. <http://www.ikpp.npu.edu.ua/>
9. <http://www.canada-ukraine.org/>

10. http://www.education-inclusive.com/uk/project_rationale.php
11. <http://www.disabilitystudies.ca/>
12. <http://academia-pc.com.ua/product/322>
13. <http://bibliograph.com.ua/psihokorrekcija/index.htm>
14. <http://divovo.in.ua/navchaleno-metodichnij-posibnik-dlya-pidgotovki-magistriv.html?page=23>
15. <http://www.health-medix.com/articles/misteztvo/2013-09-22/tutun.pdf>
16. http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Uvp_2013_21_4_22.pdf
17. <http://library.khpg.org/files/docs/1430425357.pdf>